

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

DE GERECHTSKOSTEN IN ONZE OUDE STRAFRECHTSPLEGING

In het hedendaagse Strafrecht geldt als regel dat de verdachte die door de Strafrechtbank wordt vrijgesproken de kosten van het proces niet moet dragen. Het Openbaar Ministerie treedt op in naam van de Staat. Derhalve moeten de proceskosten, wanneer de verdachte wordt vrijgesproken, ten laste van de Staat vallen (1).

Deze opvatting was niet deze van de oude Strafrechtspleging. Dit blijkt uit een proces aanhangig voor de Raad van Brabant tussen de Luitenant Amman Van Brussel en een zekere Van Hamme Heinrichus, gevangen in de Hallepoort te Brussel. Hij was verdacht van door valse wisselbrieven van verscheidene personen geld bekomen te hebben.

De rechters van Brussel hadden tegen de verdachte bewijzen aangevoerd die naderhand niet voldoende geacht werden, en beklaagde werd vrijgesproken. Hij werd nochtans veroordeeld tot de kosten van het proces, 28 Februari 1783. Hiertegen kwam de verdachte op advies van zijn advocaten bij de Raad van Brabant in verzet (2).

Als redenen werden naar voren gebracht, dat alle vonnissen zijn «absolutoir of condemnatoir», of de verdachte is schuldig en dan moet hij veroordeeld worden tot de straf die voor een zodanig misdrijf wordt voorzien; of hij is onschuldig (onnozel) en in dit geval moet hij vrijgesproken (geabsolveerd) worden.

De verdachte werd vrijgesproken. Het gevolg hiervan moet zijn dat hij niet tot de kosten mag veroordeeld worden. Vermits volgens de landswetten, degene die in een zaak «trionpheert» ook moet «trionpheeren» in de kosten. Daar de verdachte vrijgesproken is vervalt ook de vordering (actie) tegen hem. Een vonnis heeft een definitief karakter. Het is inderdaad niet overeen te brengen dat van de ene kant op definitieve wijze wordt recht gesproken en dat van de andere kant nog een actie aangaande dezelfde aangelegenheid tussen de partijen hangende blijft.

De Raad van Brabant nam deze zienswijze der advocaten niet aan. Hij weerlegde deze stelling met de volgende argumenten. De mogelijkheid bestaat dat de officier-aanklager die niet duidelijk het bewijs levert dat de verdachte de dader is van het misdrijf waarvan hij wordt beticht, niet terstond verklaart dat de verdachte onschuldig is en de vordering als niet «gefondeerd» en niet «ontfanckbaar» beschouwt. Ingeval de verdachte op duidelijke wijze kan aan-

tonen dat hij onschuldig is, zou het niet redelijk zijn hem nog van hetzelfde misdrijf te verdenken. De openbare rust vergt echter dat, wanneer die onschuld niet duidelijk aan het licht komt een nader onderzoek aan de rechter niet mag ontzegd worden en dat het hem moet vrijstaan, wanneer nieuwe bewijzen worden verkregen, een nieuw onderzoek in te stellen en de plichtige te straffen. Op dit onderscheid berusten verscheidene vonnissen. In het eerste geval wordt de verdachte vrijgesproken van de vordering of de rechter verklaart niet gegrond en niet ontvankelijk een nieuwe actie die slaat op hetzelfde misdrijf en gericht is tegen dezelfde persoon, «obstante rejudicata». In het laatste geval wordt het vonnis wel verzacht want het zou onredelijk zijn, de verdachte, die niet overtuigd werd, te straffen omdat hij onschuldig zou kunnen zijn. Maar van de andere kant zou het al even onbillijk zijn aan de verdachte de kans te geven alle verdere aanklacht van zich af te schudden en wel deze, die met volle bewijzen zou kunnen aangevoerd worden, vermits de beklaagde niet helemaal buiten verdenking is.

In dit geval wordt de beklaagde van het geding (instantie) vrijgesproken, zoals de advocaten het openlijk bekennen wanneer ze schrijven : « Si au contraire l'accusé ne prouve point que le fait dont on le charge a été commis par un autre ou que le hasard ou une découverte quelconque ne fait pas acquérir cette preuve, l'officier ne sera point déclaré non fondé ni recevable par ce que les juges ne peuvent assurer que l'accusé n'a point commis le crime puisqu'ils n'ont point pu l'en convaincre par la preuve mais l'accusé sera déchargé ou absous de l'instance ».

Men heeft dus de vrijspraak (absolutie) van het geding en van de vordering «geconfondeert».

In de burgerlijke rechtspleging wordt zeer dikwijls aangenomen, dat men zonder te «prejudiceren» aan de vordering, welke men heeft, kan afzien van de instantie en nochtans onmiddellijk daarna dezelfde actie met een nieuw geding of instantie beginnen. In de strafrechtspleging wordt dit onderscheid eveneens aangenomen. De rechtsgeleerden Voet, Van Leeuwen, Ulpianus (3) zijn het hiermede eens.

In de vreemde rechtspleging treedt dit onderscheid zeer dikwijls naar voren. Wel worden er andere termen gebruikt om het uit te drukken (4).

Na vrijspraak in het geding kan de officier van justitie dus een nieuw geding op grond van dezelfde

oorzaken tegen dezelfde persoon beginnen. De verdachte kan dus bezwaard blijven met de beschuldiging en niet met het misdrijf en met de vordering, daar de bewijzen, welke werden aangevoerd, niet voldoende zijn om hem te straffen.

Het is derhalve niet in tegenstrijd met de rechtvaardigheid dat de beklaagde de kosten van het proces draagt in afwachting dat bij een nieuwe instantie voldoende bewijzen worden geleverd.

Trouwens volgens edict crimineel van 9 Juli 1570 is het de rechter geoorloofd een beklaagde enkel wegens de verdenking voortspruitende uit het geding te veroordelen tot een mindere dan de gewone straf. Art. 42 van het vermelde edikt verbiedt de pijnbank toe te passen wanneer « die preuue seker ende ontwyfelachtigh is ». Art. 41 bepaalt dat, wanneer de gevangene de pijnbank verdraagt, er zal recht gedaan worden tot « absolutie, staeckinge, pene extraordinaris ofte andersins soodan behooren sal ». Dus de rechter mag, zelfs in geval de misdaad niet ten volle bewezen is, veroordelen zoals het behoort. A fortiori is het de rechter toegelaten te veroordelen tot de kosten. Dit standpunt wordt door talrijke rechtsgeleerden bijgetreden (5). Talrijke vonnissen o.a. van den Grooten Raad van Mechelen bewijzen deze stelling.

Heeft het vonnis dan geen definitief karakter? Ja, want de rechters hebben recht gesproken in het geding, mits de beklaagde werd vrijgesproken. Hieruit volgt echter niet dat de kwestie definitief van de baan is. In burgerlijke processen wordt in het algemeen aangenomen dat aan de persoon die het pleit gewonnen heeft geen kosten worden opgelegd. Het gebeurt wel dat de proceskosten worden « gecompenseerd » ingevolge art. 9 van het Eeuwig Edict van 12 Juli 1611. Aan deze regel worden nochtens uitzon-

deringen gemaakt zo dikwijls de omstandigheden dit vereisen. Dit blijkt uit talrijke vonnissen.

Ten slotte wordt in de strafprocessen een « meerdere » of « breedere preuue » gevegd dan dit het geval is in de burgerlijke processen ingevolge de regel « quod ad irrogandam poenam capitaleam aut corporalem requirantur probationes luce Meridiana clariores ».

Dit is trouwens de rechtspleging in Vlaanderen, Holland en andere gewesten. Dit wordt ook door de rechtsgeleerden o.a. Anselmo aangenomen behalve wanneer de magistraat-aanklager « Calumnioser, temere aut nimius leviter » zijn vordering heeft ingesteld.

Het is dus volkomen in overeenstemming met de vigerende rechtregels dat een beklaagde wordt vrijgesproken in zake het geding en toch veroordeeld wordt tot de proceskosten.

Dr. A. H. Schillings.

(1) Les prevenus ne peuvent être passibles de frais de poursuite que pour autant qu'il intervienne contre eux un jugement de condamnation. Cass. 20 mars 1936, Pas-crisie 35, 36 I, p. 239; Art. 194 Code Instr. Crim.; Nypels dans Revue de droit t. 6, (1844), p. 41.

(2) Algemeen Rijksarchief Brussel, Processen van de Raad van Brabant, n° 1667.

(3) Posterius modo vidimus et in reis criminum frequenter accedit ut gravatis praesumptionibus non convicti ab instantia, non a crimine absolvantur.

(5) Wyn Domino: Manuscript op de crimineele instructie, art. 165 « Il y a des cas où l'accusé est seulement absous de l'instance ce que les Romains expliquent par « non liquet ».

In Frankrijk, Pothier: « Lorsque l'innocence de l'accusé n'est pas pleinement justifiée et que l'accusation, quoique non prouvée, n'a pas néanmoins été intentée sans quelque fondement la sentence qui donne à l'accusé congé de la plainte ou le décharge de l'accusation est la plus honorable pour l'accusé puisqu'elle le justifie pleinement ».

In Frankrijk gebruikt men de uitdrukking « Mettre partie hors de cause » of « acquité jusqu'à plus amplement informé ».

In Milaan wordt in dergelijke gevallen de beklaagde vrijgesproken: « Rebus stantibus proet stans » (Claro).

(5) Van Espen, Faber, Anselmo.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 16 Maart 1950.

Voorzitter en Verslaggever: M. Wouters.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Erfrecht. — Verwerping van nalatenschap door een van beide erfgenamen. — Verplichting van de andere erfgenaam tot algehele betaling van de schulden van de erflater.

Bij verwerping van nalatenschap door één van de twee erfgenamen wordt de verwerpende erfgenaam geacht nooit erfgenaam te zijn geweest en zijn aandeel in de erfenis vervalt aan zijn mede-erfgenaam, zodat deze verplicht is tot betaling van de gehele schuld van de erflater (artikelen 785, 786, 724 en 873 B.W.)

N.M.B.S. t/ Herman en Van den Broek.

Gelet op het bestreden vonnis bij verstek ten aanzien van de verweerders, door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen de 19 Juni 1946 gewezen;

Over het enig middel: schending van de artikelen 724, 785, 786, 870 en 873 van het Burgerlijk Wetboek en, voor zoveel nodig, van artikel 97 der Grondwet;

doordat het bestreden vonnis de verweerders in verbreking veroordeelt tot de betaling van slechts de helft der schuld van hun rechtsvoorganger jegens eiseres, onder voorwendsel dat de erfgenaam enkel tot de betaling der schulden van zijn rechtsvoorganger kan gehouden zijn in verhouding tot het deel dat hij uit de erfenis ontvangt — motief dat in casu niet opgaat, vermits, volgens de vaststellingen zelf van het bestreden vonnis: 1) de weduwe Herman als enige erfgenamen had achtergelaten Herman Sylvie, echtgenote De Roo, en Herman Juliana, echtgenote Van den Broeck; 2) de echtgenoten De Roo-Herman afstand gedaan hadden van bedoelde nalatenschap;

zodat de verweerders de enige erfgenamen van de de cuius bleven ingevolge artikel 786 van het Burgerlijk Wetboek en derhalve in deze hoedanigheid dienden te worden veroordeeld tot de betaling van de algeheelheid der schuld van hun rechtsvoorganger; doordat, op zijn minst, het vonnis zijn beslissing niet wettelijk gemotiveerd heeft:

Overwegende dat de vordering, gericht tegen Herman Sylvie, echtgenote De Roo, en Herman Juliana, echtgenote Van den Broeck, er toe strekte deze solidair, of de ene bij gebreke aan de andere, welke vrouw Schoensetters, weduwe Herman, als te te veroordelen tot betaling van 4769 frank, som welke vrouw Schoensetters, weduwe Herman, als te

veel ontvangen op haar pensioen verschuldigd bleef;

Overwegende dat uit het bestreden vonnis blijkt dat de schuld van vrouw Schoensetters vaststaat, maar dat Herman Sylvie tijdens het geding regelmatig de nalatenschap van gezegde vrouw Schoensetters, haar moeder, verworpen heeft;

Overwegende dat luidens artikel 785 van het Burgerlijk Wetboek de erfgenaam, die de nalatenschap verwerpt, geacht wordt nooit erfgenaam geweest te zijn; dat artikel 786 van hetzelfde wetboek bepaalt dat het aandeel van hem, die de nalatenschap verwerpt, door aanwas aan zijn medeërfgenamen behoort;

Dat mitsdien de verweerster Herman Juliana ten gevolge van de verwerping door Herman Sylvie de enige erfgename was van haar moeder en, in die hoedanigheid, gehouden tot betaling van de hele schuld van deze (Burgerlijk Wetboek, artikelen 724 en 873);

Waaruit volgt dat het bestreden vonnis door, op grond van de daarin voorkomende vaststellingen te beslissen, dat de echtgenoten Van den Broeck-Herman, verweerders, slechts veroordeeld moesten worden tot de helft van de schuld van de decujus tegenover aanlegster, de in het middel bedoelde wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis in zover het uitspraak doet op de vordering van aanlegster tegen de verweerders, echtgenoten Van den Broeck-Herman;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verweerders tot de kosten;

Verwijst de alzo beperkte zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 30 Maart 1950.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Bail.

Advocaat-Generaal : M. Colard.

Arbeidsongeval. — Arbeidsovereenkomst met ongeoorloofde oorzaak (in dienst van vijandelijk leger). — Geen recht op vergoeding.

Wegens ongeoorloofde oorzaak is nietig de verbintenis, welke tot voorwerp heeft de verrichting tegen betaling van een werk dat normaal behoort tot de taak van het vijandelijk leger of van zijn diensten. Een dergelijke nietige verbintenis kan geen recht geven op vergoeding van schade, geleden ten gevolge van een in de loop van haar uitvoering overkomen ongeval, krachtens de bij K. B. van 28 December 1931 samengeordende wetten op de vergoeding der schade spruitende uit arbeidsongevallen noch krachtens het besluit van de secretarissen-generaal van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg en van het Ministerie van Financiën van 9 Augustus 1941 op de vergoeding van de schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen, onder de oorzaken waarvan een oorlogsfeit voorkomt.

Speciaal fonds voor vergoeding t/ Henneuse
Wwe Voets.

Gelet op het bestreden vonnis, de 7 Augustus 1944 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel;

Overwegende dat de voorziening van de aanlegger aan de verweerster betekend werd op 14 Juli 1948;

Overwegende dat de memorie van antwoord van de verweerster, welke op 16 November 1948 betekend werd, ter griffie van het Hof van Verbreking slechts werd neergelegd op 17 November 1948, dus te laat (artikel 16 van de wet van 25 Februari 1925);

Overwegende dat evenmin rekening kan gehouden worden met de aan de memorie gehechte stukken, vermits de nederlegging er van ter griffie te laat geschiedde;

Waaruit volgt dat noch de memorie noch de er aan gehechte stukken in acht mogen genomen worden;

Over het tweede middel : schending van de artikelen 6, 1108, 1131 en 1133 van het Burgerlijk Wetboek, 1 der wetten betreffende de vergoeding der schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen, samengeschaald bij Koninklijk Besluit dd. 28 September 1931, en van de artikelen 2, 13, 14, 15 en 20 van het besluit der secretarissen-generaal van het ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg en van het Ministerie van Financiën dd. 9 Augustus 1941 betreffende de herstelling der arbeidsongevallen in wier oorzaken een oorlogsfeit is tussengekomen;

doordat het bestreden vonnis beslist, dat bedoeld ongeval onder toepassing valt van voormeld besluit dd. 9 Augustus 1941 en dat eiser gehouden is er de gevolgen van te herstellen, terzelfdertijd vaststellende dat de man der verweerster slachtoffer geweest was van een ongeval in de kazerne te Etterbeek, « in de loop der uitvoering van een verbintenis als Zivilkraftfahrer, die hij aangegaan had bij de Dienststelle Feldpostnummer 04601 », en dat hij « arbeider in dienst van de Duitse overheid » was;

zulks terwijl uit deze vaststelling voortvloeit, dat voormeld contract, hetwelk tot voorwerp had het vrijwillig verrichten van dienst ten behoeve van de bedrijvigheid van een met België in oorlog zijnde leger en aldus de vijand te dienen door een werk uit te voeren, dat normaal ten laste van het vijandelijk leger of van zijn diensten valt, een onwettige en onzedelijke oorzaak en voorwerp had en aldus door een nietigheid van openbare orde getroffen werd, die de rechter over de feiten tot plicht had ambtshalve op te werpen en die, in de veronderstelling dat dit contract een werkcontract was, — de verweerders uitsloot van het voordeel van het besluit van 9 Aug. 1941 en van de wetgeving op de arbeidsongevallen, enkel van toepassing in geval het ongeval zich voordoet in de loop der uitvoering van een werkcontract, geldig of nietig enkel wegens schending der wetten en besluiten betreffende de politie en de reglementering van de arbeid :

Overwegende dat het bestreden vonnis hierop wijst « dat niet betwist is dat het slachtoffer op 7 September 1943 gedood werd door de uitwerking van een luchtbombardement in de loop der uitvoering van een verbintenis welke het als « Zivilkraftfahrer » bij de « Dienststelle Feldpostnummer 04601 » had aangegaan »;

Overwegende dat die verbintenis tot voorwerp had de verrichting van een betaald werk, dat gewoonlijk op het vijandelijk leger of op diensten er van weegt; dat zij nietig was, wijl haar voorwerp en oorzaak ongeoorloofd waren; dat ze geen recht kon geven op vergoeding van het in de loop van haar uitvoering overkomen ongeval op grond van de wetten, samengeordend door Koninklijk Besluit van 28 September

1931, betreffende de vergoeding der schade, voort-spruitende uit arbeidsongevallen, en van het besluit van de secretarissen-generaal van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg en van het Ministerie van Financiën van 9 Augustus 1941 betreffende de vergoeding van de schade voortspruitende uit arbeidsongevallen, onder de oorzaken waarvan een oorlogsfeit voorkomt;

Dat het bestreden vonnis, door te beslissen dat het ongeval onder toepassing valt van het besluit van 9 Augustus 1941, de in het middel aangeduide bepalingen heeft geschonden;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Leuven, zetelende in hoger beroep;

En gezien de wet van 20 Maart 1948, veroordeelt aanlegger tot de kosten.

NOOT : Zie in dezelfde zin Verbr. 17 October 1947, R.W. 1947/48, 511.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 9 Maart 1950.

Eerste Voorzitter : M. Soenens.

Raadsheer-Verslaggever : M. de Cocquéau des Mottes.
Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Openbaar domein. — Tot het algemeen gebruik bestemde goederen kunnen niet verhuurd worden. — Uit welke elementen kan die bestemming blijken?

Een door de bevoegde overheid tot het gebruik van het publiek bestemd goed kan niet het voorwerp uitmaken van een huurcontract.

Zo de omstandigheid, dat een aanhorigheid van een haven een noodzakelijke aanhorigheid is, op zichzelf doet vaststaan, dat die aanhorigheid, zoals de haven zelf tot het gebruik van allen bestemd is, kan deze bestemming ook uit andere elementen volgen.

Claes t/ N. V. du Canal et des Installations maritimes de Bruxelles.

Gelet op het bestreden vonnis, de 2 October 1947 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, rechtdoende in hoger beroep;

Over de twee onderdelen van het middel samen : schending van artikel 97 der Grondwet en voor zoveel nodig van de artikelen 538, 540, 1128, 1709 van het Burgerlijk Wetboek, 1 van de wet van 29 Floréal jaar X betreffende de overtredingen in zake grote wegen, 1 van het decreet van 10 April 1812, waarbij titel IX van het decreet van 16 December 1811 betreffende het aanleggen, herstellen en onderhouden van de wegen, van toepassing wordt verklaard op de vaarten, bevaarbare rivieren, handelszeehavens en zeewerken; 1, 3, 4, 41, 43 van de wet van 31 Juli 1947, houdende uitzonderingsbepalingen inzake huishuur,

doordat het bestreden vonnis, om aan de aanlegger

het voordeel van de verlenging te onttrekken van de verhuring van de betwiste nijverheidsterreinen, beslist : dat het kanaal van Brussel naar de Rupel moet gerekend worden te behoren tot het openbaar domein en dat daarvan afhangen, niet alleen de haven en het kanaal met de kaaien, die er een integrerend deel van uitmaken, doch ook de loodsen, magazijnen en stapelplaatsen voor waren alsook alle nodige aanhorigheden; dat de betwiste terreinen als kaai van het kanaal van Brussel en als aanhorigheden van de haven dus tot het openbaar domein behoren; dat de terreinen dus niet konden in huur gegeven worden, vermits de rechten van bezetting waarvan ze het voorwerp zijn geweest moeten aangezien worden als zijnde uiteraard ter bede, zulks terwijl :

1) die redenen van het vonnis niet toelaten te bepalen of de litigieuze terreinen al of niet tot het openbaar domein behoorden, waaruit volgt dat de rechters over de feiten het Hof van Verbreking in de onmogelijkheid hebben gesteld zijn toezicht uit te oefenen op de wettelijkheid van hun beslissing en dus deze niet, zoals behoort overeenkomstig artikel 97 der grondwet hebben gemotiveerd;

2) in alle geval het enkel feit dat de terreinen aanhorigheden waren van de haven niet volstond om ze als behorend tot het openbaar domein te rekenen, noch om hun verhuring aan de aanlegger te beletten (schending van de in het middel aangewezen teksten met uitzondering van artikel 97 der Grondwet);

Overwegende dat uit het bestreden vonnis blijkt dat het tussen partijen ontstane geschil niet tot voorwerp had de eigendom van de door de aanlegger in gebruik genomen terreinen; dat de rechter verzocht werd te oordelen of die terreinen wettelijk het voorwerp hadden kunnen zijn van een huurovereenkomst, dit wil zeggen van een overdracht door verweerster van een burgerlijk recht van genot;

Overwegende dat volgens de voorziening de aanhorigheden van een haven slechts van het openbaar domein deel uitmaken, indien zij de noodzakelijke aanhorigheden van de haven zijn;

Overwegende dat een door de bevoegde overheid tot het gebruik van het publiek bestemd goed niet het voorwerp kan zijn van een huurcontract;

Overwegende dat, zo de omstandigheid dat een aanhorigheid van een haven een noodzakelijke aanhorigheid is op zichzelf bewijst dat die aanhorigheid, zoals de haven zelf, tot het gebruik van allen bestemd is, dergelijke bestemming ook uit andere elementen kan volgen;

Overwegende dat het bestreden vonnis vaststelt dat de litigieuze terreinen, aanhorigheden van de haven, « tot het gebruik van allen bestemd » zijn, dat het over « een bestemming tot het gebruik van allen » gaat, wegens de noodwendigheden en het belang van de scheepvaart;

Dat het arrest uit die vaststelling wettelijk afleidt dat de overeenkomsten tussen partijen ten voordele van de aanlegger geen uitsluitend recht van genot hebben kunnen doen ontstaan;

Waaruit volgt dat het middel in zijn eerste onderdeel in feite en in zijn tweede onderdeel in rechte niet opgaat;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de aanlegger tot de kosten en tot een vergoeding van 150 frank jegens de verweerster.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 28 April 1950.

Eerste Voorzitter : M. Soenens.

Raadshere-Verslaggever : M. Daubresse.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Sequestratie. — Aard van sequestratie van vijandelijk goed krachtens het wetsbesluit van 23 Augustus 1944. — Oorlogsmaatregel. — Gesequesteerde goederen niet meer gemeenschappelijk onderpand der schuldeisers. — Geen executoriale titel mag door de rechter worden toegestaan tegen de dienst van het sequester.

De sequestratie krachtens het wetsbesluit van 23 Augustus 1944 heeft ten doel aan de Belgische staat toe te laten zich goederen van particulieren toe te eigenen, niet ter voldoening van verbintenissen van hun eigenaar, doch van verbintenissen van de vijandelijke staat tegen de Belgische staat.

Die sequestratie is dus een oorlogsmaatregel, die genomen werd tot vrijwaring van de rechten van de staat en alzo niets te maken heeft met het Burgerlijk recht.

De gesequesteerde goederen zijn dienvolgens niet meer het gemeenschappelijk onderpand van de schuldeisers van de onder sequester geplaatste persoon, d.w.z. dat niet alleen de schuldeisers, wier vorderingen ontstaan zijn na de onder sequestratiestelling hun verhaal op de gesequesteerde goederen niet kunnen uitoefenen, maar dat ook de niet-bevoorrechte schuldeisers van vroegere datum in principe dat recht missen.

Weliswaar heeft de wetgever de gestrengheid van de sequestratiemaatregel verzacht ten gunste van Belgische, geallieerde of onzijdige vroegere schuldeisers door te bepalen, dat de dienst van het sequester de verbintenissen van de schuldenaar jegens de schuldeisers tot een bedrag gelijk aan het actief van de gesequesteerde goederen zou nakomen (Wetsbesluit van 23 Augustus 1944, artikelen 1 en 8; Wetsbesluit van 1 Augustus 1945).

Deze maatregel werd echter genomen ten voordele van alle bedoelde schuldeisers zonder onderscheid, zodat men de wil van de wetgever zou missen, indien men de dienst van het sequester zou dwingen sommige dezer niet-bevoorrechte schuldeisers bij voorkeur te voldoen.

De rechter mag derhalve wel het bestaan van de vordering van een schuldeiser tegen de dienst van het sequester qualitate qua erkennen, doch deze niet veroordelen tot betaling, zonder de rechten voor te behouden van de andere in voormeld art. 8 bedoelde schuldeisers, en aan een schuldenaar aldus niet een executoriale titel verschaffen, die hem zou toelaten in zijn uitsluitend belang de onmiddellijke tegeldemaking van de gesequesteerde goederen te vorderen.

Dienst van het sequester t/ Sté Immobilière Bernheim.

Gelet op het bestreden arrest, de 22 October 1947 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Overwegend dat, volgens de schuldtekentekening overgeschreven aan het hoofd van het exploitatiedatum 18 Mei 1945, regelmatig voorgelegd, de verweerster schuldeiseres is van een som van 307.044,33 frank ten laste van Muller en van de « Verwaltung des Jüdischen Grundbesitzes in Belgien », wier goederen, rechten

en belangen onder sequester zijn gesteld krachtens artikel 1 van het besluit van 23 Augustus 1944; dat zij bij geregistreerd exploitatiedatum van 8 Mei 1945 de betaling van deze som gevorderd heeft zowel tegen de Dienst van het Sequester als tegen de onder sequester gestelde personen;

Overwegende dat zij tot zekerheid van voormelde schuldvordering bovendien op 18 Mei 1945 een beslag onder derden deed leggen onder de Continental Bank, waarvan alle goederen ook het voorwerp van voormelde maatregel hebben uitgemaakt, en van de Dienst van het Sequester; dat zij de van waardeverklaring van deze inbeslagneming heeft gevorderd;

Overwegende dat het bestreden arrest op deze beide vorderingen uitspraak heeft gedaan; dat het niet bestreden wordt, voor zover het beslist dat Muller en de Dienst van het Sequester qualitate qua ieder voor het geheel tot betaling der som van 307.004,33 frank gehouden zijn;

Over het eerste middel : (zonder belang);

Over het derde middel : schending van de artikelen 1, 7, 8 van het Besluit-Wet van 23 Augustus 1944, betreffende het sequester van vijandelijke goederen, rechten en belangen; 1101, 1134, 1335, 1236, 1238 van het Burgerlijk Wetboek; van artikel 97 der Grondwet, doordat het bestreden arrest beslist dat het Besluit-Wet van 23 Augustus 1944, betreffende het sequester van de vijandelijke goederen, aan de Dienst van het Sequester, in geval het actief dat zich onder sequester bevindt onvoldoende is om de betaling van al de schuldvorderingen toe te laten, de verplichting niet oplegt tot een evenredige verdeling van dit actief onder de schuldeisers over te gaan en aan de schuldeisers de aanneming van deze verdeling niet oplegt, maar dat de Dienst integendeel de schuldeisers moet betalen naarmate deze zich zullen aanbieden tot beloop van het onder sequester gesteld actief, zonder zich te bekommeren om de gevolgen van deze betalingen voor de schuldvorderingen welke het actief overschrijden;

Zulks terwijl de wetgever van 23 Augustus 1944, een openbare instelling oprichtende, welke in het bezit is gesteld van de onder sequester gestelde goederen en belast is met hun bewaking, bewaring en beheer, met als taak « tot een bedrag gelijk aan het actief der goederen onder sequester » de verbintenissen van de onder sequester gestelde na te leven, onder andere jegens de derden, — in geval van onvoldoend actief waarin de naleving van deze opdracht gelijk staat met een vereffening — de regel van de gelijkheid tussen de schuldeisers heeft willen opleggen en de Dienst er mede heeft willen belasten tot de verdeling van het actief over te gaan :

Overwegende dat het door het Besluit-Wet van 23 Augustus 1944 ingesteld sequester alle goederen, rechten en belangen van vijandelijke organismen of onderdanen treft, afgezien van alle verbintenissen van deze jegens de Belgische Staat; dat het als doel heeft de toeëigening door deze laatste toe te laten van private goederen, tot naleving niet van verbintenissen van hun eigenaar, maar van verbintenissen van de vijandelijke Staat jegens de Belgische Natie;

Overwegende dat dit sequester dus een oorlogsmaatregel is, welke getroffen werd tot vrijwaring der rechten van de Natie; dat deze maatregel alzo vreemd is aan het burgerlijk recht;

Overwegende dienvolgens dat de onder sequester gestelde goederen niet meer het gemeenschappelijk pand zijn van de schuldeisers van de onder sequester geplaatste, dit wil zeggen dat niet alleen de schuldeisers, waarvan de titel van latere datum is dan die van het onder sequester plaatsen hun rechten op

deze goederen niet kunnen uitoefenen maar dat de vroegere onbevoorrechte schuldeisers in principe de hunne niet kunnen uitoefenen.

Overwegende wel is waar dat de auteurs van vermeld Besluit-Wet de strengheid van de maatregel van sequester hebben verzacht ten gunste van de Belgische, geallieerde of onzijdige vroegere schuldeisers; dat zij inderdaad voorgeschreven hebben, dat het sequester tot een bedrag gelijk aan het actief der goederen onder sequester de verbintenissen van de onder sequester gestelde jegens voormelde schuldeisers zou nakomen (Besluit-Wet van 23 Augustus 1944, artikelen 1 en 8; Besluit-Wet van 1 Augustus 1945);

Maar dat deze maatregel genomen werd ten voordele van al die schuldeisers zonder onderscheid en dat men dienvolgens de wil van de wetgever zou misskennen, indien men de Dienst van het Sequester zou willen dwingen sommige dezer onbevoorrechte schuldeisers bij voorkeur te betalen;

Overwegende dat uit deze beschouwingen volgt dat, indien de verweerster het recht had het bestaan van haar schuldvordering tegen de Dienst van het Sequester qualitate qua door het gerecht te doen erkennen, het bestreden arrest door de Dienst van het Sequester te veroordelen tot de betaling van de som van 307.004,35 frank met de gerechtelijke intresten, zonder de rechten voor te behouden van de andere schuldeisers bij voormeld artikel 8 bedoelde, en door alzo aan de verweerster een uitvoerende titel toe te staan, welke haar toelaat in haar uitsluitend belang de onmiddellijke tegeldemaking te vorderen van de onder sequester gestelde goederen, de in het middel aangeduide wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest, behalve voor zover het zegt dat Muller en de Dienst van het Sequester qualitate qua ieder gehouden zijn voor het geheel tot de betaling van de som van 307.004,35 frank en voor zover het Muller veroordeelt tot de betaling van deze som met de gerechtelijke intresten;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verweerster tot de kosten;

Verwijst de alzo beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 7 April 1950.

Voorzitter : M. Vauthier (verslaggever).

Raadsheren : MM. de Bock en Holoye.

1. Bibliotheken. — Rijkstoelagen (artikel 6, W. 27 October 1921). — Geen onderscheid naargelang de bibliothecaris het bekwaamheidsgetuigschrift heeft of daarvan is vrijgesteld. — Nietigverklaring B.R. 25 Juni 1949, wegens machtsverschrijding.
2. Nietigverklaring. — Machtsverschrijding. — Niet wettelijk verantwoord onderscheid tussen bibliotheken, bij het verlenen van Rijkstoelagen.
3. Nietigverklaring. — Ontvankelijkheid. — Belang. — Benadeling. — Gemeentelijk bibliothecaris met universiteitsdiploma benadeeld door B.R. 26 Juni 1949.

1-2. De Koning heeft niet de macht, aan de bij de wet van 17 October 1921 bedoelde bibliotheken verschillende voordelen te verlenen, naargelang zij beheerd zijn door een bibliothecaris die houder is van een bekwaamheidsgetuigschrift of door een bibliothecaris die van rechtswege vrijgesteld is dit getuigschrift voor te leggen.

Het Besluit van de Regent van 25 Juni 1949, betreffende de inrichting der openbare bibliotheken, wordt derhalve, wegens machtsverschrijding vernietigd.

3. Het beroep tot nietigverklaring, ingesteld door een gemeentelijke bibliothecaris, die houder is van een diploma van hoger onderwijs, tegen het Besluit van de Regent van 25 Juni 1949, waarbij voor het toekennen van toelagen op grond van artikel 6 der wet van 17 October 1921, een onderscheid gemaakt wordt tussen de bibliotheken, naargelang zij beheerd worden door de houders van het bekwaamheidsgetuigschrift of door personen die daarvan krachtens de wet zijn vrijgesteld, is ontvankelijk, daar de verzoeker door dit onderscheid wordt benadeeld.

Dutilleux t./ Belgische Staat (Minister van Openbaar Onderwijs).

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift van 29 September 1949, waarbij Dutilleux Max een beroep instelt tot nietigverklaring van het besluit van de Regent van 25 Juni 1949 betreffende de bijdrage van de Staat in de wedden der bibliothecarissen in de bibliotheken die onderworpen zijn aan de wet van 17 October 1921;

Overwegende dat, krachtens artikel 6 der wet van 17 October 1921, de gemeentelijke, aangenomen of vrije openbare bibliotheken de hulp en de toelagen van de Staat genieten, indien zij aan de bij de wet gestelde vereisten voldoen; dat de bij de wet verleende voordelen verkregen worden door de bibliotheken beheerd door een bibliothecaris in bezit van een bekwaamheidsgetuigschrift, tenzij hij daarvan is vrijgesteld bij ministerieel besluit; dat, krachtens het laatste lid van artikel 6, de houders van een diploma van hoger onderwijs van rechtswege vrijgesteld zijn het bekwaamheidsgetuigschrift voor te leggen; dat hieruit volgt dat de bibliotheken, door de houder van een diploma van hoger onderwijs beheerd, dezelfde voordelen genieten als die welke door de houder van het bekwaamheidsgetuigschrift zijn beheerd;

Overwegende dat artikel 8 der wet aan de Koning de macht geeft om al wat de toepassing der wet betreft, namelijk de toestand der bibliothecarissen, te regelen: dat de Koning, bij de uitoefening van die macht, gehouden is de bepalingen van artikel 6 der wet na te leven; dat geen enkele bepaling van dit artikel hem machtigt om aan de bibliotheken verschillende voordelen te verlenen, naar gelang zij beheerd zijn door een bibliothecaris die houder is van een bekwaamheidsgetuigschrift, of door een bibliothecaris die van rechtswege vrijgesteld is dit getuigschrift voor te leggen;

Overwegende dat het besluit van de Regent van 25 Juni 1949 de bijdrage van de Staat in de wedde der bibliothecarissen door middel van een jaarlijkse forfaitaire vergoeding regelt; dat, waar het aan de bibliotheken beheerd door een bibliothecaris die houder is van een bekwaamheidsgetuigschrift, een groter toelage toekent dan aan de bibliotheken beheerd door een bibliothecaris die van rechtswege vrijgesteld is dit getuigschrift voor te leggen, het besluit van de Regent

van 25 Juni 1949 indruist tegen de bepalingen van artikel 6 der wet van 17 October 1921; dat het met machtsoverschrijding is genomen;

Overwegende dat verzoeker, gemeentelijk bibliothecaris te Hermalle-sous-Argenteau, houder is van een diploma van hoger onderwijs; dat het onderscheid dat men tussen de bibliotheken maakt bij het toekennen van de toelagen geldend als Staatsbijdrage in de wedde van de bibliothecarissen voor hem nadelig is; dat zijn beroep tot nietigverklaring van het besluit van de Regent van 25 Juni 1949 ontvankelijk is,

Besluit :

Artikel 1. — Het besluit van de Regent van 25 Juni 1949 wordt vernietigd.

Artikel 2. — Dit arrest zal in zijn geheel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

Artikel 3. — De kosten, begroot op de som van 300 fr., zijn ten laste van de Staat.

(Bekend gemaakt in het Belgisch Staatsblad op 11 Mei 1950.)

Noot. — Door dit arrest wordt een zeer bijzondere toestand in het leven geroepen, niet alleen in verband met de boekhouding van het departement openbaar onderwijs, doch voornamelijk in verband met de rechtsgeldigheid zelf der reglementen betreffende de rijks-toelagen aan de openbare bibliotheken.

Normaal heeft de vernietiging van het B.R. van 25 Juni 1949 voor gevolg dat de toestand hersteld wordt zoals hij vóór het vernietigde besluit bestond (cfr. H. Velge, *Le Conseil d'Etat*, nr 132, blz. 187).

Dit betekent hier dat het B.R. van 1 December 1944, dat door artikel 3 van het B.R. van 25 Juni 1949 was opgeheven, herleeft.

Maar nu dient te worden vastgesteld dat dit B.R. van 1 December 1944 hetzelfde euvel vertoont als het B.R. van 25 Juni 1949. Daar wordt namelijk eveneens het onderscheid gemaakt, dat door bovenstaand arrest als machtsoverschrijding wordt gewraakt. Een soortgelijk onderscheid vindt men trouwens terug in de vorige besluiten, namelijk het K.B. van 31 Augustus 1929 en het K.B. van 19 October 1921. De Raad van State veroordeelt dus een praktijk, die reeds dadelijk na de afkondiging der wet van 17 October 1921 door de administratie gevolgd werd.

Het besluit van 1 December 1944 is blijkbaar niet meer vatbaar voor nietigverklaring; de niet-ontvankelijkheid van enige actie in die zin kan gefundeerd worden hetzij op artikel 58 der wet van 23 December 1946 (in die zin : M. Somerhausen en E. Van Haesendonck, *Compétence du Conseil d'Etat*, blz. 45, en ook, in zekere mate, het arrest Cokeries du Brabant, R.S., 16 December 1949, *R.J.D.A.*, 1950, blz. 50), hetzij op artikel 4 en 94 van de Procedure-Regeling (in die zin : F. M. Remion, in zijn noot bij het arrest Danckaert, R.S. 15 April 1949, in *R.J.D.A.*, 1949, blz. 56).

Het arrest Dutilleux dient echter logisch voor gevolg te hebben dat het besluit van 1 December 1944 zelf geen toepassing meer zal kunnen vinden (artikel 107 Grondwet, althans voor wat de Raad van State betreft. Het arrest bindt immers niet de gewone hoven en rechtbanken tegenover het B.R. van 1 December 1944 (wel natuurlijk tegenover dat van 25 Juni 1949, dat *erga omnes* vernietigd is).

Zolang nu geen legale reglementering door de Kroon wordt vastgesteld, in vervanging van het B.R. van 1 December 1944, zal elke toepassingsmaatregel van dit laatste door ieder belanghebbende kunnen worden aangevochten, hetzij door de actie tot nietig-

verklaring tegen de toepassingsmaatregel (cfr. R. Alibert, *Le contrôle juridictionnel de l'administration*, blz. 151-152, en de aldaar geciteerde Franse rechtspraak), hetzij door middel van de niet-toepassing voor de rechterlijke of administratieve rechtbanken.

J. De Meyer.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 29 Maart 1950.

Voorzitter : M. Scheyvaerts.

Raadsheren : Graaf Hennequin de Villermont en J. Rutsaert.

Advocaat-Generaal : M. van den Eynde de Rivieren.
Advocaten : Mrs. Van Put, loco Spruyt en Schöller.

Onteigening. — Devaluatie. — Bij de bepaling van de vergoeding moet rekening worden gehouden met de gewijzigde waarde van onroerende goederen ten gevolge van de devaluatie van de frank. — Daarmede behoeft niet rekening te worden gehouden t.a.v. het vóór de wijziging der waarde geconsigneerde bedrag.

Bij onteigening van onroerend goed is de voor de vergoeding in aanmerking komende waarde die van het goed op het ogenblik van de eigendomsoverdracht. Zulks neemt echter niet weg, dat bij de bepaling van het bedrag der toe te kennen vergoeding rekening moet worden gehouden met de eventuele invloed, die de vermindering van de werkelijke koopkracht van de frank kan hebben op de waarde der onroerende goederen.

De tegenwoordige rechtspraak van het Hof van Verbreking maakt de toepassing van dat stelsel mogelijk in geval dat tussen de uitspraak van het vonnis van verklaring van onteigening en de uitbetaling van de vergoeding de wettelijke muntdevaluatie is ingetreden. Dergelijke devaluaties hebben plaats gehad een eerste maal in 1935, hetgeen aanleiding heeft gegeven tot de wet van 21 April 1935 en een tweede maal op 1 Mei 1944 (Verbr. 24 November 1949; R. W. 1949/1950, 974).

Met de invloed van devaluatie op de waarde van onroerende goederen moet echter geen rekening worden gehouden ten opzichte van het gedeelte der vergoeding dat op 15 Mei 1944 door de onteigene partij in de Consignatiekas werd gestort met betekening der consignatie op 31 Mei 1944, voor zoveel de waarde der onroerende goederen eerst na 31 Mei 1944 door de waardevermindering van de frank is beïnvloed; immers de consignatie met betekening daarvan geldt als werkelijke betaling van het geconsigneerd bedrag.

de Radzitsky d'Ostrowick t/ Gemeente Deurne.

Gezien de akte van hoger beroep van 12 April 1941 tegen een vonnis der Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, d.d. 8 Maart 1940;

Overwegende dat dit beroep ontvankelijk is;

Overwegende dat voormeld vonnis de definitieve vergoeding wegens onteigening vastgesteld heeft op een gezamenlijk bedrag van 149.643.11 frank;

Overwegende dat beroepers tegen dit vonnis de volgende grieven aanvoeren;

1° *betreffende de onteigende oppervlakte :*

Overwegende dat de eerste rechter van de onteigende oppervlakte een strook van 104,34M2 heeft afgetrokken, daar dit gedeelte tot uitweg dient op de

openbare weg voor de bewoners der gemeente, dat het aldus tot de openbare wegenis behoort en ten andere volgens beroepene in de atlas is ingeschreven;

Overwegende dat vaststaat dat bedoelde strook in het onteigeningsgoed door beroepene werd opgenomen en het eigendomsrecht van beroepers als zodanig niet betwist werd; dat weliswaar het eigendomsrecht er over praktisch geen merklijke waarde meer blijkt te vertonen, gezien het door verjaring ontstane publiek doorgangsrecht;

Overwegende dat de enige op te lossen vraag, betreffende dit perceel, deze is van de vaststelling of bedoelde strook een werkelijke waarde vertoont, en, zo ja, op welk bedrag ze moet geschat worden;

Overwegende dat het ingediende deskundig verslag dienaangaande een leemte blijkt te vertonen en dat, bij gebrek aan accoord tussen partijen, het hieronder bepaalde aanvullend deskundig onderzoek geboden is;

Overwegende dat de tweede critiek betreft de door het vonnis a quo gedane schatting, afgezien van de onder 1° van dit arrest bedoelde strook, dat, terwijl de deskundigen de waarde hadden geschat op 90 frank de M2, de eerste rechter haar heeft bepaald op 70 fr. de M2;

Overwegende dat de beschouwing, dat dezelfde rechter in andere zaken van onteigening aan de Boterlaarbaan de schatting van de deskundigen verminderde, «per se» geen bewijs uitmaakt van de gegrondheid van het voorgestelde bedrag van 70 frank de M2; dat het verkeerd blijkt te beweren dat de deskundigen stelselmatig hun schattingen op 3 uitzonderlijke vergelijkingspunten van 3 kleine perceeltjes hebben doen steunen en alle andere vergelijkingspunten ter zijde gelaten;

Overwegende dat de deskundigen uitdrukkelijk verklaren geen enkel gepast vergelijkingspunt te hebben gevonden, dat men dus niet beweren kan, dat zij uitsluitend op de prijs van de 3 aangehaalde percelen zouden hebben gesteund; dat zij eveneens als vergelijkingspunt verwerpen de prijs van 5 frank, door de gemeente betaald, als niet beslissend in zake;

Overwegende dat evenmin belissend is op te merken dat de eerste rechter geen vergissing beging door de tegen 110 frank de M2 verkochte percelen als gronden te beschouwen, die tot het reeds verbrede gedeelte van de Boterlaarbaan behoorden, waarop het onteigeningsplan reeds zijn invloed had uitgeoefend;

Overwegende dat de deskundigen immers een prijs van 90 frank en niet van 110 frank de M2 voorstellen en tot staving van hun zienswijze o.m. in aanmerking brengen dat het onteigend goed «een ideaal stuk bouwgrond is, zich langs twee straten uitstrekkende en best geschikt voor een nuttige verkaveling zonder grondverlies»;

Overwegende dat hierdoor meteen door de deskundigen de opwerping van beroepene beantwoord werd als zou een grotere blok van 1800 M2 uiteraard minder waard zijn dan percelen van 200 à 600 M2; dat in elk geval uit het hierboven aangehaald uittreksel van het deskundig verslag blijkt, dat de deskundigen bij hun schatting met de uitgestrektheid van het betwiste goed rekening hebben gehouden;

Overwegende dat er zich geen gegronde reden voordoet om de schatting van de deskundigen op 90 frank de M2 te verwerpen, wat het onteigend perceel onder 1° van dit arrest besproken) = een uitgestrekt-betreft, groot 1916 M2 — 104,34 M2 (zijnde de strookheid van 1811,66 M2);

Overwegende dat aldus aan beroepers een bedrag toekomt van $1811,66 \times 90 = 163.049,40$ frank bij wijze van hoofdvergoeding en dienvolgens de vergoeding wegens wederbelegging en tussentijdse rente op dit

bedrag van 163.049,40 frank dient berekend te worden, zodat zij $163.049,40 \times 18 \% = 29.348,80$ frank belooft;

Overwegende dat deze berekening slechts gedaan wordt onder voorbehoud van de onderzoeksmaatregel, welke hieronder sub 3° van het arrest wordt voorgeschreven met betrekking tot een mogelijke vermindering van de koopkracht van de frank;

3° Overwegende dat beroepers de door het vonnis a quo gedane vaststelling der vergoedingen betwisten, en deze op 225 frank de M2 willen brengen om de reden dat de deskundigen de waarde van 1930 opgegeven hebben en dat de vergoeding moet aangepast en bepaald worden «de omstandigheden op het ogenblik van de betaling, d.w.z. in 1945 en 1949, zijnde in acht genomen»;

Overwegende dat, zo in zaken van onteigening de in aanmerking komende waarde die is van het onroerend goed op het ogenblik van de overdracht van eigendom, zulks niet wegneemt dat bij de bepaling van de aan de onteigenden toe te kennen vergoeding rekening moet worden gehouden met een gebeurlijke invloed op het gebied van de waarde der onroerende goederen van een vermindering van de werkelijke koopkracht van de frank (zie Piret: L'arrêt de cassation du 24 novembre 1949 et l'évolution des dommages-intérêts et indemnités bl. 49 en volg., cf. bl. 53);

Overwegende dat de rechtspraak van het Hof van Verbreking in haar huidige stand de toepassing van dit stelsel mogelijk maakt in de gevallen, waarin tussen het vonnis van verklaring van onteigening en de betaling der vergoeding een wettelijke muntdevaluatie geschied is; dat dergelijke devaluaties zich hebben voorgedaan, een eerste maal in 1935, wat tot de wet van 29 April 1935 in zake onteigening aanleiding gaf, en een tweede maal, volgens hogeraangehaald arrest Vebr. 24 November 1949 (Journ. Trib. 1949 blz. 55) op 1 Mei 1944;

Overwegende dat, zo in casu de deskundigen bij vonnis van 30 September 1930 werden aangesteld, zij echter eerst op 15 Juli 1938 hun verslag hebben ingediend; dat zij mogelijk, zonder het uitdrukkelijk te verklaren, in de mate, waarin de wet van 29 April 1935 zulks toelaat, met de vermindering van de koopkracht van de frank ingevolge de wettelijke devaluatie van 1935 rekening hebben gehouden; doch, dat zelfs indien zulks werkelijk het geval is, door hen dient nagegaan en bepaald te worden of er aanleiding bestaat tot aanpassing van de door hen voorgestelde onteigeningsvergoeding, ingevolge een gebeurlijke terugslag op onroerend gebied van een latere vermindering van de koopkracht van de frank, na de muntdevaluatie van 1 Mei 1944 en 21 September 1949;

Overwegende dat er nochtans met dergelijke terugslag geen rekening moet gehouden worden ten opzichte van het gedeelte van de vergoeding, dat op 15 Mei 1944 door beroepene in de Consignatiekas gestort werd met betekening der consignatie op 31 Mei 1944, voor zoveel bedoelde terugslag zich na 31 Mei 1944 zou hebben voorgedaan, de gedane storting met betekening ervan geldende als werkelijke betaling van het aldus geconsigneerd bedrag.

Om deze redenen :

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Gehoord de Heer Advocaat-generaal van den Eynde de Rivieren in zijn eensluidend advies, ter openbare zitting uitgebracht;

Ontvangt het hoger beroep, doch vooraleer ten gronde uit te spreken, gelast de door de eerste rechter in zake reeds aangestelde deskundigen L. Lucas, F. van Cutsem en J. Smits, om in een beredeneerd en aanvullend verslag, hetwelk zij in de wettelijke vorm, overeenkomstig de voorschriften van de artikelen 302 en volgende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, gewijzigd bij Koninklijk Besluit Nr 300 van 30 Maart 1936, ter griffie van het Hof zullen neerleggen, te bepalen :

1° of zij in hun verslag van 5 Juli 1938, bij het opgeven van de prijs van 90 frank de M2 voor het onteigend perceel van 1916 M2, rekening hebben gehouden met de waardevermindering, voortspruitende uit het bestaan van een publiek doorgangsrecht over een uitgestrektheid van 104,34 M2, welke in de atlas ingeschreven staat; in ontkennend geval, te bepalen, rekening gehouden met deze omstandigheid, alsook met de voorwaarden, waarin zij door de eerste rechter gelast werden de waarde van het onteigende goed vast te stellen, welke praktische waarde aan deze 104,34 M2 dient te worden toegekend;

2° of zij bij de berekening van de onteigeningsvergoeding van 90 frank de M2 rekening hebben gehouden met de gebeurlijke vermindering van de koopkracht van de frank op onroerend gebied naar aanleiding van de muntdevaluatie van 1935, overeenkomstig de bepaling van artikel 1 van de Wet van 29 April 1935; in ontkennend geval het bedrag van de aanpassing der vergoeding uit dien hoofde te berekenen, zowel wat het perceel van 1811,66 M2 betreft als dit van 104,34 M2;

3° of, uitgenomen wat het op 15 Mei 1944 door beroepene ter consignatiekas gestort bedrag betreft, een aanpassing van het overblijvend gedeelte der onteigeningsvergoeding, zowel voor het perceel van 1811,66 M2 als voor dit van 104,3 M2, gerechtvaardigd is op grond van de gebeurlijke terugslag van de waardevermindering van de koopkracht van de frank op onroerend gebied ten gevolge van de muntdevaluatie van 1 Mei 1944 en 21 September 1949; zo ja, het bedrag van deze aanpassing vast te stellen;

dit alles na de stukken te hebben ingezien, partijen te hebben gehoord en alle nuttige inlichtingen te hebben ingewonnen, om daarna door partijen besloten te worden zoals behoren zal.

Kosten voorbehouden.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 16 Maart 1949.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M. M. Van Wetter en Van Mallegheem.

Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.

1. **Dagvaarding en vonnis. — Materiële vergissing. — Onvankelijkheid, geen nietigheid. — Motivering.**
2. **Ongeoorloofde oorzaak. — Strekking van art. 1131 B. W.**

1. **Verhaal van de uitgewonnen koper van een gestolen auto tegen zijn verkoper (artikel 2279, lid 2 slot, B. W.).**

Bij inleidende dagvaarding « vernietiging » van de verkoop gevorderd; ofschoon verbreking had moeten worden gevorderd, was het gebruik van het woord « vernietiging » kennelijk te wijten aan een materiële vergissing, zodat de eis op die grond niet onontvankelijk was; evenmin was het verstekvonnis in het

dispositief waarvan eveneens het woord « vernietigd » werd gebezigd, op die grond nietig.

Het is niet vereist, dat de motieven uitdrukkelijk in het vonnis zijn opgenomen, doch voldoende, dat zij virtueel vervat zijn in de beslissing, in haar geheel beschouwd.

2. **Voor de toepassing van artikel 1131 B. W. komt alleen in aanmerking het door partijen nagestreefde doel.**

De verbintenis uit de litigieuze koopovereenkomst is niet nietig op de enkele grond, dat de koper bij het aangaan daarvan bekend was met het feit, dat bedoelde auto in België ingevoerd was zonder betaling van de verschuldigde douanerechten, daar niet gebleken is, dat de koper de tegeldemaking van de frauduleus ingevoerde zaak wilde vergemakkelijken of de onregelmatige invoer in de hand werken, daarbij enig belang had of daaraan op enige wijze medehielp.

Vraux t/ Vermeulen.

Overwegende dat de oorspronkelijke eiser, thans geïntimeerde, onder meer de teruggave vorderde van 74.100 frank, zijnde de prijs door hem aan appellant betaald wegens de aankoop van een auto Citroën, welke de 29 April 1947 aangeslagen werd, omdat bleek dat ze van diefstal voortkwam.

Overwegende dat blijkt uit de gegevens van de zaak en onder meer uit het strafrechtelijk onderzoek en de verklaringen van degene die het litigieus voertuig aan appellant verkocht, dat deze laatste het kocht om het te verkopen en dat hij het dan voortverkocht aan geïntimeerde uit winstbejag; dat hij aldus ten onrechte beweert dat hij optrad als tussenpersoon en de handelsrechtbank wel bevoegd was om kennis te nemen van het geding;

Overwegende dat beroeper vergeefs de onontvankelijkheid van de eis opwerpt en doet gelden, dat geïntimeerde, na in de beweegredenen van de inleidende dagvaarding aangevoerd te hebben dat, ten gevolge van het op de auto gelegde beslag, de verkoop moest « verbroken » worden ten nadele van appellant, in het dispositief van het exploit vroeg dat deze verkoop zou « vernietigd » worden; dat alhoewel, in huidige geval, het woord « verbroken » dient te worden gebruikt, het hier klaarblijkend om een materiële vergissing gaat; dat geïntimeerde bedoelde dat, vermits hij beroofd was geweest van de door hem gekochte en betaalde zaak, hij in dezelfde toestand diende hersteld te worden als vóór de verkoop; dat het dan ook om die reden was dat hij voornamelijk en uitdrukkelijk in de dagvaarding de terugbetaling van de prijs vorderde; dat het verstekvonnis insgelijks niet nietig is omdat het ingevolge dezelfde vergissing in zijn dispositief het woord « vernietigd » in stede van « verbroken » gebruikte;

Overwegende dat beroeper zonder grond beweert dat het verstekvonnis d.d. 11 October 1947 en de bestreden beslissing nietig zijn, nl. bij gebrek aan wettige motivering; dat, waar het verstekvonnis in zijn beweegredenen alleen melding maakt van het exploit van dagvaarding van 10 Juli 1947 aanneemt zonder meer dat de eis genoegzaam bewezen voorkomt, het uit de bewoordingen zelve van het beschikkend gedeelte blijkt dat het de verkoop geldt van een auto Citroën, tussen partijen gesloten en welke « vernietigd » wordt en dat appellant aan geïntimeerde 75.100 frank moet terug betalen;

Dat dient te worden opgemerkt dat deze som een bedrag van 1000 frank behelst, welke betrekking had

op autobanden en in de loop van het geding vereffend werd door beroeper;

Overwegende dat het volstaat dat de motieven van een vonnis uitdrukkelijk voorhanden of zelfs virtueel vervat zijn in de beslissing, in haar geheel beschouwd (Rép. Prat. Droit Belge, V°, Jugements, nr 412);

Overwegende dat het verstekvonnis aldus in zich zelf en niet enkel door verwijzing naar de dagvaarding de nodige aanduidingen bevat betreffende de eis; dat, verder, overeenkomstig artikel 434 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de rechter, vooraleer de besluiten van aanlegger toe te kennen, vaststelde dat ze als juist en genoegzaam bewezen voorkwamen; dat zulks insluit dat hij deze twee punten onderzocht (Verbr., 30 April 1936, Pas. 1936, I, 228); dat de bewoordingen gebruikt in de beslissing dus niet een blote bewering uitmaken, zoals appellant beweerde;

Overwegende dat ten gevolge van het verzet van deze laatste de zaak in haar geheel opnieuw aanhangig werd gemaakt voor de eerste rechter, dewelke trouwens in het bestreden vonnis zijn vroegere beschikking aangaande de « vernietiging » van de verkoop niet overneemt;

Overwegende dat de uitvoerbare formule, gecritiseerd door beroeper, opgesteld is overeenkomstig de wet;

Ten gronde :

Overwegende dat appellant ten onrechte vraagt dat, bij toepassing van artikelen 1131 en 1133 van het Burgerlijk Wetboek, de litigieuze verkoop zou nietig verklaard worden als inhoudende een verbintenis die werd aangegaan uit een ongeoorloofde oorzaak; dat, zich steunende op het feit — hetwelk overigens vast staat — dat de litigieuze auto uit Frankrijk in België werd binnengebracht zonder de douanerechten te betalen, hij voorhoudt dat de aankoop door geïntimeerde van dit voertuig onwettig was en verboden door de fiscale wetten, welke van openbare orde zijn, en dat deze laatste geen recht kan putten uit zijn eigen onwettige daad;

Overwegende dat degene, die vrijwillig een verbintenis uit een ongeoorloofde oorzaak aangegaan, uitvoert niet onverklaard is om teruggave te vorderen van hetgeen hij betaalde; dat echter alleen het door de partijen nagestreefde doel in aanmerking moet worden genomen voor de toepassing van artikel 1131;

Overwegende dat vaststaat dat geïntimeerde het rijtuig kocht tegen een normale prijs; dat appellant zulks bekend; dat, alhoewel het bewezen is door het strafrechtelijk onderzoek dat beroeper hem bij de aankoop verklaarde dat de auto in België werd ingevoerd zonder de tolrechten te kwijten, uit hetzelfde, noch uit welk ander bestanddeel van het geding hoegenaamd niet blijkt dat geïntimeerd in het minst de tegeldemaking van de niet gededouaneerde zaak wilde vergemakkelijken en de onregelmatige invoer in de hand werken, enig belang daarbij had of daaraan op welke wijze ook meehielp;

Overwegende anderzijds dat door voormeld onderzoek bewezen is dat appellant wist dat nog een andere auto, die hij verkocht aan een ander persoon, ook onregelmatig in België ingevoerd werd en dat hij zelfs bekende een valse factuur afgegeven te hebben aan geïntimeerde voor diens aankoop;

Dat hij alleen profijt trok uit de litigieuze verkoop;

Overwegende dat blijkt uit zijn eigen verklaringen ten tijde van dit onderzoek dat hij het voertuig verkocht aan geïntimeerde tegen 72.000 frank, dat hij die som van hem ontving en ze liet overhandigen aan een verdachte persoon voor dewelke hij beweerde gehan-

deld te hebben; dat hij ook aanvoerde van dit bedrag 5.000 frank afgehouden te hebben als commissieloon; dat uit geen enkel gegeven van de zaak blijkt dat hij ten aanzien van geïntimeerde als lasthebber van deze derde optrad of dat hij hem zelfs diens naam bekend maakte; dat, alhoewel hij reeds in zijn exploit van verzet vroeg hem de tijd te verlenen om deze persoon in het geding te doen tussenkomen, hij zich daarvan tot nog toe onthield; dat hij dus wel verkoper was en de verhoudingen, die volgens zijn zeggen bestonden tussen hem en een derde, de koper niet aanbelangen;

Overwegende dat in strijd met de beweringen van appellant geïntimeerde geen fout beging door de auto te kopen;

Overwegende dat de in de inleidende dagvaarding gevorderde som van 1.000 frank betreffende de autobanden en een tweede bedrag van 1.000 frank; dit laatste onder voorbehoud — betaald werden door beroeper;

Dat zijn aanbod van bewijs door getuigen nodeloos voorkomt;

Overwegende dat, rekening houdende met het feit dat geïntimeerde reeds sinds 29 April 1947, d.i. enkele weken na de verkoop, beroofd is van het door hem betaalde voertuig, alsmede met de handelingen van appellant, hem geen verder termijn dient gegund om zijn schuld te kwijten;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord in openbare terechtzitting het eensluidend advies van de heer Advocaat-Generaal Vanhoudt aangaande de bevoegdheid, alle andere besluiten verwerpende, ontvangt het hoger beroep, verklaart het gedeeltelijk gegrond, bevestigt het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen met deze wijziging nochtans dat de hoofdsom, welke appellant veroordeeld wordt te betalen aan geïntimeerde, herleid is tot 71.000 frank; Verwijst beroeper in de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE IEPER

1e Kamer. — 22 Maart 1950.

Voorzitter : M. Matton.

Rechters : MM. Verfaillie en Colle.

Advocaten : Mrs. Waterblee en Dehem.

Verzekering. — Verkeersongeval. — Dronkenschap. — Grove schuld in de zin van artikel 16 wet 11 Juni 1874 op de Verzekeringen.

De vrijpraak van een autobestuurder wegens het in staat van dronkenschap besturen van een motorrijtuig belet niet, dat hij door het gebruik van alcoholhoudende drank « grove schuld » kan hebben gehad in de zin van art. 16 van de wet van 11 Juni 1874 op de Verzekeringen.

Uit de omstandigheden van het geval is gebleken, dat de autobestuurder, ofschoon hij niet door dronkenschap in hoge mate het bewustzijn had verloren, ingevolge alcoholgebruik in zodanige toestand verkeerde, dat hij niet in staat was zijn motorrijtuig te besturen met de voorzichtigheid en de behendigheid, die vereist worden door het tegenwoordige drukke verkeer.

De schade komt derhalve niet ten laste van de verzekeraar.

Crombez t./ N.V. Mercator.

Aangezien de vordering er toe strekt verweerster te horen veroordelen om aan eiser af te zijner volledige ontlasting aan de heer Louagie Maurice te betalen de som van 168.552,50 frank, vermeerderd met de gerechtelijke intresten op deze som vanaf 29 Februari 1948, zijnde tot 14 October 1949 de som van 12.325 fr., alsook de kosten van de burgerlijke partij Louagie, bedragend 3.372 frank, d.i. een totaal van 184.249,50 fr.;

Aangezien onderhavig geding zijn oorsprong vindt in het de 29 Februari 1948 te Staden door eiser veroorzaakte verkeersongeval, tijdens hetwelk zekere Louagie Maurice, die in het autovoertuig van eiser gezeten was, ernstig gekwetst werd;

Aangezien eiser gedagvaard werd vóór de correctionele Rechtbank te Ieper en in kracht van gewijsde getreden, er veroordeeld werd in dato 17 Februari 1949 tot een geldboete van 100 fr. wegens inbreuk op de artikelen 418 en 420 van het Strafwetboek en op verschillende artikelen van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934, houdende het algemeen reglement op de verkeerspolitie;

Aangezien eiser eveneens vervolgd werd om op de openbare weg in staat van dronkenschap een autovoertuig te hebben bestuurd (artikelen 1 en 3 wet 14 November 1949); dat echter deze telastlegging tegenover hem door de boetstraffelijke Rechtbank niet bewezen verklaard werd;

Aangezien bij hetzelfde vonnis eiser veroordeeld werd de som van 168.052,50 frank als schadevergoeding te betalen aan de burgerlijke partij, Louagie Maurice, zijn reisgezel;

Aangezien verweerster evenwel staande houdt dat eiser op het ogenblik van het ongeval door drankverbruik in een toestand verkeerde, die hem belette met de nodige voorzichtigheid een autovoertuig te besturen, ook zonder eigenlijke dronkenschap, door de strafwet beteugeld, of zonder zijn volledig bewustzijn verloren te hebben; dat hij aldus grove schuld had waardoor de dekking van de burgerlijke gevolgen van gezegd verkeersongeval voor verweerster vervalt overeenkomstig artikel 16 der wet van 11 Juni 1874 op de verzekeringen;

Aangezien over het algemeen de rechtspraak aanvaardt dat de vrijspraak uit hoofde van dronkenschap het begrip van grove fout niet uitsluit (cf. Rb. Antwerpen 18 Februari 1932, B. Ass. 389; Vr. Mons 6 Juli 1935, Pas. 1935, III, 86; Vr. Châtelet 17 Augustus 1936, J.J.P., P. 417; Ber. Brussel 31 Mei 1939, Pas. 1939, II, 140; zie ook nota sub. Civ. Luik 10 Februari 1950 Journal des Trib. 19 Maart 1950);

Aangezien uit het strafrechtelijk onderzoek en de stukken des geding is gebleken, dat eiser zijn woning verlaten had rond 10 uur en verscheidene herbergen heeft bezocht tot omstreeks 19 uur; dat hij minstens een tiental glazen bier heeft verbruikt, terwijl hij die dag geen middagmaal heeft genomen; dat volgens getuige Swaenepoel eiser en zijn vrienden « geestig » waren, zonder merkelijke tekens van dronkenschap te vertonen; terwijl getuige Vanderjeugd bemerkt had dat zij allen verblijd waren;

Aangezien de Rijkswacht verklaart dat eiser niet onder de invloed van de drank scheen te verkeren, maar er bij voegt dat zij slechts 3 uur na het gebeurde ter plaats is gekomen; dat zij om 1 uur 's morgens een bloedstaal van eiser deden opnemen;

Aangezien volgens Mej. Van Hauwaert, aangesteld deskundige door de heer Onderzoeksrechter, dit bloedstaal een alcoholgehalte bevatte van 2,35 per duizend Cm³ — hetgeen de toestand van dronkenschap veronderstelt — hoewel het staal slechts 5 à 6 uur na het ongeval werd opgenomen, zodat er mag besloten

worden dat eiser, omstreeks 19 uur, onder de invloed van een tamelijk groter alcohol dosis verkeerde;

Aangezien in tegenstelling met eisers beweringen geen enkel ernstig gegeven toelaat te veronderstellen dat het bloedstaal niet met de vereiste zorg werd opgenomen en opgezonden ter ontleding;

Aangezien het ten slotte niet zonder belang is de omstandigheden zelf van het ongeval na te gaan: eiser verklaart met een snelheid van slechts 40 km. per uur te hebben gereden en verblind te zijn geworden door de wegschijnwerpers van een ander weggebruiker; hij brengt zijn voertuig niet tot stilstand, doch rijdt door en mist een bocht, hoewel hij zich bevindt op het grondgebied van zijn eigen dorp; hij botst tegen een hoop stenen, rijdt over de tramruggels, een gracht en een akker en komt ten slotte terecht tegen de muur van een huis met een eindsnelheid, die door de deskundige geschat wordt op 45 km. per uur.

Aangezien uit het geheel dezer gegevens — tijdsverbruik vóór het ongeval, rijwijze tijdens het ongeval, getuigenissen en bloedonderzoek — moet worden afgeleid dat eiser alhoewel hij niet in hoge mate het bewustzijn door dronkenschap had verloren, zich nochtans in een toestand had gebracht, die hem niet meer toeliet zijn voertuig te besturen met de voorzichtigheid en behendigheid, die vereist worden door de huidige drukke verkeersomstandigheden; dat precies het gevoel van verblijding, teweeggebracht door het gebruik van alcohol, aan de bestuurder van een autovoertuig de indruk geeft, dat alles hem mogelijk wordt, terwijl in feite zijn reflexbewegingen aan snelheid aanzienlijk zijn verminderd;

Aangezien deze toestand, die de gevaren van het verkeer grotendeels verzwaren, algemeen beschouwd wordt als een grove fout van de verzekerde (Cf. Civ. Corr. Gent 14 Januari 1930 R.G.A.R. 1931, p. 778; Civ. Antwerpen 4 December 1929 R.G.A.R. 1930, p. 555; Antwerpen 18 Februari 1932 B. Ass. 1932, 389-391; Handels Rb. Oudenaarde 1 Februari 1938, Jur. Com. Frandres 1938, p. 86; Handelsrb. Turnhout 9 Juni 1938, B. Ass. 1938, 421-424; Beroep Brussel 31 Mei 1939, Pas. 1939, II, 140, cf. ook R.G.A.R. 1942, p. 3756; La faute grave et l'Assurance de responsabilité, par A. Janssens-Brigode);

Aangezien verweerster terecht ter zake de toepassing van artikel 16 der wet van 11 Juni 1874 op de verzekeringen inroept; dat derhalve de vordering ongegrond dient te worden verklaard;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Gelet op de artikelen 2, 30, 34, 36, 37, 40, 41 en 68 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, alle meer uitgebreide of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzend als ongegrond, vonnisend op tegenspraak,

Verklaart de vordering ontvankelijk doch ongegrond.

Wijst haar af en veroordeelt eiser in de kosten van het geding.

NOOT: De tegenwoordige omstandigheden van een steeds drukker wordend autoverkeer evenals de steeds verder doorgevoerde uitbreiding van verplichte verzekeringen vorderen meer en meer de belangstelling voor een doelmatige toepassing der sanctie van niet-verzekering, voorzien in artikel 16 der verzekeringswet, meer bepaald in geval van min of meer ver gevorderde beïnvloeding van de auto-bestuurder door alcoholverbruik.

De grove schuld (faute grave) van de verzekerde mag volgens de heersende rechtspraak in de rechts-

gebieden van Brussel en Gent niet met zijn opzet veenezelvigd worden. (Zie dienaangaande Janssens-Brigode, «La faute grave et l'assurance de responsabilité» R.G.A.R. 1942, 3756, en André, «La faute grave de l'assuré», B.A. 1949, 20.)

Alleen de rechtspraak van het Hof van Beroep te Luik wijkt enigszins af door artikel 16 slechts toe te passen, wanneer een zeker opzet bij de verzekerde waar te nemen valt.

Artikel 16 der verzekeringswet moet eerder opgevat worden als een bepaling van niet-verzekering dan als een verval van dekking.

Het is alleszins van openbare orde, zodat partijen er niet in de minste mate mogen van afwijken noch er kunnen van afzien. (Zie Rb. Brussel, 18 Februari 1949, B.A., 203.)

De bepaling van het alcoholgehalte in het bloed is een belangrijk, alhoewel geen onontbeerlijk element tot staving der alcoholische beneveling.

Betreffende het alcoholgehalte is het van belang er op te wijzen, dat een aantal buitenlandse wetgevingen bepaalde strenge normen ter beteugeling voorzien.

Aldus wordt wegens dronkenschap normaal de strafsanctie toegepast tegen autobestuurders in Denemarken, Noorwegen, Zweden en Zwitserland, vanaf een alcoholgehalte van 1, 0,5 en 0,8 per duizend in het bloed.

Zie dienaangaande uitvoerige gegevens in «Inoxication at the wheel in the countries of the world», uitgave der Politiedirectie van Kopenhagen onder leiding van Groes-Petersen, 1947.

Bovenstaand vonnis is een bevestiging van de regel, dat vrijspraak op strafgebied wegens dronkenschap de toepassing van artikel 16 der verzekeringswet niet belet.

Bij deze gelegenheid mag er op gewezen worden, zoals overigens blijkt uit de aangehaalde rechtspraak, dat de afwijking tussen de repressieve beteugeling en de sanctie op verzekeringsgebied werkelijk betreurenswaardig is.

Niet alleen worden door de Politieinstanties niet steeds voldoende vaststellingen gedaan en onderzoeksmaatregelen getroffen; ook vanwege de Parketten is het opmerkelijk hoe, ondanks evidente aanwijzingen van dronkenschap, aan de vervolgte autobestuurders toch niet dronkenschap ten laste wordt gelegd.

Deze toestand is van aard een goede rechtsbedeling te verhinderen, en dubbelzinnigheid te doen ontstaan.

Over de repressieve methodes ter zake dronkenschap bij verkeersongevallen, zie «Communication sur la répression pénale, en général: "Accidents de roulage" et en cas d'ébriété du conducteur» door MM. C. Billiet en Ch. Mahieu, *voorgedragen op de «Journées d'études de la responsabilité civile et de l'assurance automobile obligatoire»* te Brussel van 2 tot 4 Mei 1949 (bl. 104).

Enkele recente uitspraken van de Kamer van Inbeschuldigingstelling te Gent wijzen op een strenger optreden tegenover dronken autobestuurders bij middel van de voorlopige hechtenis (18 Januari 1949, R.W. 1948-49, 751; 19 October 1948, R.W. 1948-49, 569; 6 en 27 December 1949, R.W. 1949-50, 868 en 870). Zie ook Rb. Turnhout 22 Maart 1950, R.W. 1949-50, 1368.

M. L.

Vlaamse Juristen

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 20 April 1950.

Voorzitter : M. de Smet.

Rechters : MM. de Baillie en Van Hoorebeke.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs. Verhaegen (loco Van Hoorebeke),
Van Impe en Standaert (loco O. Tytgat).

1. Daden van koophandel (subjectieve). — Aannemingsovereenkomst tot het verrichten van schilderwerken aan een gebouw. — Traditie (gewoonte) contra legem.

2. Handelszaak. — Geen vermoeden van overdracht van vorderingen en schulden bij de overdracht van een handelszaak.

1. De aannemingsovereenkomst met een aanbestedehandelaar tot het verrichten van schilderwerk aan een gebouw, dat uitsluitend bestemd is tot de handel, en de daaruit voortvloeiende verbintenissen zijn daden van koophandel.

Een niet onder de objectieve daden van koophandel vermelde rechtshandeling wordt een subjectieve daad van koophandel, indien zij verband houdt met het beroep van een handelaar. In zodanig geval is de in principe civielrechtelijke daad omgezet in een handelsrechtelijke daad.

Een traditie (gewoonte) «contra legem» mag worden aanvaard ten aanzien van een wetsbepaling van louter aanvullend recht.

Het is zeer betwistbaar of er een traditie van voldoende algemeenheid en bestendigheid heeft bestaan om als rechtsgebruik te gelden, krachtens welke rechtshandelingen betreffende onroerende goederen per se civielrechtelijk zouden zijn, ook wanneer zij gesteld worden door kooplieden in verband met hun bedrijf.

2. Bij de overdracht van een handelszaak mag niet vermoed worden, dat de vorderingen en schulden van de zaak mede zouden zijn overgedragen. Indien beweerd wordt dat zulks geschied is, moet het bewezen worden.

Wieme en Baeke t/ Dem en Mestdagh.

Overwegende dat de vordering tot de betaling strekt van 51.315,50 frank als prijs van schilderwerken, in 1946 uitgevoerd aan de gebouwen van de «Melkerij Flandria» te Gent;

Ten aanzien van beide verweerders :

Overwegende dat de heer Dem de onbevoegdheid opwerpt van de Rechtbank van Koophandel wegens het feit dat de vordering werken betreft, welke aan een onroerend goed uitgevoerd zijn; dat de verbintenissen, welke uit dergelijk aannemingscontract voortspruiten zijnes erachtens civielrechtelijk zijn ten aanzien van de aanbesteder, al is deze handelaar en al is het beoogde gebouw uitsluitend bestemd voor commerciële doeleinden;

Overwegende dat de burgerlijke rechtbank ontegensprekelijk alleen bevoegd ware, indien de betwiste verbintenis een gemengd en onverdeelbaar karakter mocht vertonen, deels civiel- en deels handelsrechtelijk; dat zulk karakter inzake voorhanden ware, indien enerzijds zou blijken dat de herschilderde gebouwen niet enkel dienden tot het bedrijf van verweerder, doch eveneens tot de private woning van zijn huisgezin en indien, bovendien, niet zou kunnen

uitgemaakt worden welk deel van de gevorderde som de private woning en welk deel er van het bedrijf zou betreffen;

Overwegende dat, indien daarentegen het gebouw ten tijde van de werken uitsluitend tot commerciële of industriële doeleinden bestemd was, de verbintenis van verweerder handelsrechtelijk ware evenals alle verbintenissen van de kooplieden handelsrechtelijk zijn, telkens als zij geen aan de handel vreemde oorzaak hebben, zulks overeenkomstig artikel 2, laatste lid, van de wet van 15 December 1872;

Overwegende dat weliswaar tot staving van de tegenovergestelde mening verweerder het arrest zou kunnen inroepen, waarbij het Hof van Cassatie op 28 April 1949 (R.W. 1949, kol. 279) besliste dat « door » generlei verkopeningen of verhuringen van onroerende goederen te begrijpen onder de daden, welke » de artikelen 2 en 3 van de wet van 15 December » 1872 als daden van koophandel aanzien », ..., de wet » geveer aan zulke rechtshandelingen het karakter » heeft willen behouden van « uitsluitend burgerlijke » daden welke een lange overlevering hun toekende » en dezelfde in principe te beschouwen « als hebbende » een aan de koophandel vreemde oorzaak » of volgens de verschillende nuances van de Franse Tekst » van het arrest « comme ayant, en principe, une » cause étrangère au commerce » (J.c.B. 1949, bl. 297);

Overwegende dat de aannemingen van werken ten aanzien van de bouwheer evenmin als de verkopeningen en de verhuringen van onroerende goederen onder de daden van koophandel op zichzelf, door de wet worden vermeld; dat verweerder derhalve logisch zou kunnen beweren dat de regel, bij bovenstaand arrest gehuldigd, ook op de aannemingen van werken zou dienen toegepast te worden; doch dat bedoelde regel zelf op geen overtuigende argumenten rust;

1. Wat betreft de vatbaarheid van civielrechtelijke daden voor omzetting in daden van koophandel.

Overwegende dat wanneer de wet « al de verplichtingen » van de kooplieden als daden van koophandel bestempelt, zij hierbij noodzakelijk de daden bedoelt, welke niet reeds opgesomd werden als daden van koophandel op zich zelf, dit wil zeggen dat zij juist de daden beoogt, welke volgens het gemene recht civielrechtelijk zijn;

Overwegende dat waar het laatste lid van artikel 2 der wet van 15 December 1872 aldus niets anders kan bedoelen dan de omzetting van civielrechtelijke daden in daden van koophandel omwille van hun verband met de hoedanigheid van koopman, zulke omzetting ten overstaan van de algemeenheid der woorden: « al de verplichtingen... », « alle » burgerlijke rechtshandelingen betreft;

dat een uitzondering op deze regel vanzelfsprekend niet kan voortspruiten uit het feit, dat bepaalde rechtshandelingen onder de objectieve daden van koophandel niet vermeld staan, vermits zoals Duchange het zegt: « Admettre que les actes de commerce par relation doivent satisfaire aux conditions » des actes de commerce par eux-mêmes, ce serait les détruire comme groupe distinct ». (Traité des actes de commerce par relation, bl. 163);

dat het enig gevolg van het verzwijgen van bepaalde daden in de wettelijke opsomming alleen in het behouden bestaat van hun civielrechtelijke aard, indien het bewezen is dat zij geen verband houden met de behoeften van de handel;

dat weglating in de opsomming integendeel geenszins medebrengt, dat de niet opgesomde daden niet vatbaar zouden zijn voor omzetting in commerciële rechtshandelingen en nog minder dat er tussen voor-

melde daden een onderscheid zou dienen te worden gemaakt, waarbij de enen wel voor bewuste omzetting vatbaar zouden zijn, terwijl de andere onder de naam van « uitsluitend burgerlijke daden » nooit in aanmerking zouden kunnen komen voor een dergelijke omzetting. (Cfr, La présomption de commercialité, nr 10-A, Journ. Trib. 1947, bl. 323);

dat, zo een burgerlijke rechtshandeling een daad van koophandel kan worden wegens haar verband met het beroep van hem die haar verzocht, men niet inziet welke verandering aan dit omzettingsvermogen zou kunnen gebracht worden door het feit, dat de beschouwde daad gedurende een min of meer lange periode door het gemene recht in het verleden als civielrechtelijk werd beschouwd;

2. Wat betreft bepaalde civielrechtelijke daden als zijnde « per se » vreemd aan de handel.

Overwegende dat uit het verzwijgen van bepaalde rechtshandelingen in de opsomming van de daden van koophandel op zich zelf evenmin mag afgeleid worden — zoals het aangehaalde arrest het doet — dat deze verzwegen rechtshandelingen een aan de handel vreemde oorzaak zouden hebben; dat de weglating alleen de principieel burgerlijke aard bewijst van de niet vermelde rechtshandelingen; dat deze burgerlijke aard in zich zelf niets bewijst wat betreft het verband van de daad met de handel en derhalve niet « per se » tot gevolg kan hebben, dat bewuste daden niet in handelsrechtelijke daden zouden kunnen omgezet worden volgens de algemene omzettingsregel, door de wet gesteld;

Overwegende dat de aard van de daden niet door de wet werd ingesteld tot criterium van het verband met de handel, doch, dat integendeel het verband met de handel als criterium werd beschouwd van de aard van de daden; dat wanneer het besproken arrest de niet opgesomde rechtshandelingen, wegens deze weglating, beschouwt als « hebbende één aan de handel vreemde oorzaak », zulks er op neerkomt het wettelijk criterium met zijn voorwerp te verwarren;

3. Wat betreft de invloed van de overlevering.

Overwegende dat hetzelfde arrest ten slotte op de bewering rust dat er, vóór 1872 een lange overlevering bestond, welke aan de verkopeningen en aan de verhuringen van onroerende goederen een uitsluitend burgerlijke aard toekende; dat het woord « uitsluitend », door het opperste Hof gebruikt, slechts tot staving van de zienswijze van het arrest kan strekken, in zover men daaraan de betekenis hecht van « essentieel » burgerlijke daad, met dien verstande dat elke omzetting van dergelijke rechtshandeling in daad van koophandel volstrekt en alleszins uitgesloten blijft, dit wil zeggen ook wanneer het onroerend goed als bijzaak of als wezenlijk bestanddeel van een handelsfonds zou voorkomen;

Overwegende dat de leer van het arrest van 28 April 1949 te dien opzichte niet blijkt te kunnen verenigd worden met de vroegere arresten van 22 Mei 1947 (Pas. 1947, I, 212) en van 16 September 1946 (Pas. 1948, I, 490);

Overwegende dat men overigens geen overlevering « contra legem » mag doen prevaleren wanneer, zoals in onderhavig geval, de wet niet van louter aanvullend recht is (cfr De Page, I, bl. 24);

Overwegende dat het bovendien zeer betwistbaar is dat er zelfs vóór 1872, een traditie zou bestaan hebben met een voldoende gekarakteriseerd kenmerk van algemeenheid en van bestendigheid opdat be-

doelde traditie het gezag van een rechtsgebruik zou kunnen genieten (Cfr R.W. 1949, kol. 283 - Jur. Com. Brux. 1949, bl. 300);

Overwegende dat men ook na 1872 tal van beslissingen kan citeren, welke de rechtspreuk «*Tout ce qui est immobilier est (essentielllement) civil*» tegen spreken, inzonderheid wat betreft de aannemingen van werken aan onroerende goederen (Journ. Trib. 1947, bl. 321);

Overwegende bijgevolg dat mocht in onderhavige materie een gebruik contra legem ingeroepen worden, dit gebruik thans veeleer zou strekken tot de erkenning van de commerciële aard van voormelde aannemingen;

Ten aanzien van tweede verweerster :

Overwegende dat tweede verweerster niet werd gedagvaard in haar hoedanigheid van echtgenote van eerste verweerder, zoals deze laatste het staande houdt, doch wel als hebbende, luidens de besluiten van eiseressen, de «*Melkerij Flandria*» op 24 Maart 1947 overgenomen «*met alle baten en lasten*», lasten waaronder voormelde schuld van 51.315, 50 fr. zou begrepen zijn;

Overwegende dat verweerders betwisten dat zulks bij de overneming bedongen werd; dat dergelijk beding bij de overdracht van handelszaken niet mag vermoed worden (cfr Rép. Prat. vis «*Fonds de Commerce*», nr 56); dat eiseressen het bestaan van bedoeld beding niet bewijzen en ook niet aanbieden het te bewijzen; dat, mocht de vordering ontvankelijk zijn, zij wegens voormelde overwegingen toch alleszins ten aanzien van tweede verweerster ongegrond voorkomt;

Om deze redenen :

De Rechtbank, verklaart de vordering ten aanzien van tweede verweerster gebeurlijk ontvankelijk, doch alleszins niet gegrond, wijst ze dienvolgens van de hand en verwijst eiseressen in de kosten door de dagvaarding van tweede verweerster veroorzaakt;

En vooraleer uitspraak te doen nopens de ontvankelijkheid van de vordering ten aanzien van eerste verweerder;

laat eiseressen toe door getuigen te bewijzen dat de litigieuze werken alleen gebouwen betroffen, welke uitsluitend dienden tot het bedrijf van verweerder, of, in tegenovergesteld geval, welk deel van de gevorderde som de private woning, en welk deel ervan het bedrijf van verweerder betreft;

met recht voor verweerder door hetzelfde middel het tegendeel te bewijzen;

stelt de heer rechter Edouard De Baillie aan om het getuigenverhoor voor te zitten, en stelt dag voor dit getuigenverhoor op Maandag, 22 Mei, om 10 uur 's morgens in de Raadkamer van de Rechtbank, ten Paleize van Justitie te Gent;

om nadien door de partijen geconcludeerd en gepleit te worden over de waarde van de getuigenissen;

Kosten voorbehouden behalve die waarover hierboven reeds werd beslist.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE KORTRIJK

15 Maart 1950.

Voorzitter : M. Cornewal.

Rechters : M.M. Verbrugghen en Rommel.

O. M. : Steelandt.

Advocaten : Mrs. Bauwens en Cosaert.

Verkeer. — Dronkenschap van autobestuurder. — Bloedonderzoek. — Deskundige niet bevoegd tot interpretatie zijner bevindingen.

De scheikundige, aan wie door de rechter het bloedonderzoek van de autobestuurder is opgedragen ter bepaling van het alcoholgehalte, gaat buiten zijn opdracht indien hij zijn scheikundige bevindingen interpreteert.

De rechter is niet gebonden aan zuiver wetenschappelijke berekeningen, waarvan de methodes en de uitslagen verschillend zijn; de waarnemingen van de deskundige moeten gestaafd worden door die van ooggetuigen en door de gegevens van het proces-verbaal.

O. M. en X... t/ Y...

Wat de betichting B betreft :

Overwegende dat bij rogatoire commissie door de onderzoeksrechter Brunin te Gent, in dato 21.3.1949, de eedaflegging werd afgenomen van deskundige Casier Henriette; dat de deskundige in haar verslag d.d. 21.3.1949 besluit tot een alcoholgehalte in het bloed van 1,72 %; dat de deskundige verder uit haar bevindingen besluit dat «*betichte op het ogenblik van de feiten onder invloed van de drank verkeerde*»;

Overwegende eerst en vooral dat het niet in haar opdracht lag als scheikundige de door haar gedane scheikundige ontleding te interpreteren;

Dat, in elk geval, de rechtbank niet kan gehouden zijn aan zuivere wetenschappelijke berekeningen, waarvan de methodes en de uitslagen verschillend zijn; dat deze vaststellingen van de deskundige moeten gestaafd worden door de vaststellingen van de ooggetuigen en door de gegevens van het proces-verbaal;

Overwegende dat — in casu — noch de politie, noch de ooggetuigen van het ongeval enige vaststellingen betreffende de voorgewende staat van dronkenschap hebben gedaan; dat enkel en alleen door de verbalisant in het P.V. wordt melding gemaakt dat «*betichte scheen licht onder de invloed van de drank te zijn*» — dat echter de H. Politiecommissaris geen uiterlijke tekenen van een staat van dronkenschap kon waarnemen;

Dat wel integendeel verbalisant na het onderhoor van de getuigen enkele remproeven heeft gedaan met het voertuig, met betichte aan het stuur (zie besluiten P.V. nrs. 2 en 3);

Overwegende dat aldus de betichting B niet is bewezen;

Om deze redenen :

Verwijst G. A. in een geldboete van 50 frank, wegens feit A;

Spreekt hem vrij wegens feit B;

Verwijst hem verder in de proceskosten.

BIBLIOGRAPHIE

RIGAUX Marcel en TROUSSE Paul-Em. — Les crimes et les délits du Code pénal. — Deuxième partie. — Tome premier : Les crimes et les délits contre la sûreté de l'Etat. — Etabliss. Emile Bruylant. — Brussel. — 1950. — 619 p.

In het jaar 1938 gaven de heren M. Rigaux en P.-E. Trousse het eerste gedeelte uit van een zeer uitgebreid werk, dat door hen genoemd werd «Encyclopédie formulaire des infractions». Dit eerste gedeelte, bestaande uit twee zware boekdelen, had uitsluitend betrekking op «les codes de police». Tome I hield zich bezig met de overtredingen voorzien in het Strafwetboek en tome II behandelde de overtredingen der bepalingen van het land- en boswetboek en van de wet op de visserij. Dit werk werd destijds in brede kring zeer gunstig ontvangen.

De bedoeling van de auteurs was artikelsgewijs doch volgens een nieuwe methode een commentaar te bezorgen op het gedeelte van het Strafwetboek waarin de overtredingen vermeld staan. Bij elk artikel werd de kwalificatie van de overtreding opgesteld en werden dan achtereenvolgens onderzocht de toe te passen straffen, hoofd- en bijstraf, de elementen van de betichting, de verzwarende en verzachtende omstandigheden en tenslotte de verjaring.

Al deze onderwerpen werden bestudeerd met een grondigheid en een rijkdom van documentatie, die voor het werk in de hoogste mate eerbied afdwong. Het commentaar van de wettelijke teksten bepaalde zich niet tot het onderzoek van de rechtspraak, doch gaf telkens een volledig overzicht van al wat over het onderwerp gepubliceerd was geworden in een oneindigheid van geschriften, zodat dit commentaar als een merkwaardig wetenschappelijk werk diende beschouwd te worden. De verdienste ervan werd nog verhoogd door de omstandigheid dat de auteurs telkens, na de studie van de tekst, onder de hoofding «rapprochements» de besproken wetsbepaling vergeleken met deze aangaande nauw verwante misdrijven.

Dit boek was zo degelijk en de som arbeid, die er aan besteed was geworden, zo ontzaglijk, dat door velen betreurd werd dat de schrijvers zich in de eerste plaats hadden beziggehouden met de overtredingen, de minst belangrijke categorie der misdrijven en dat wij van hun hand geen commentaar bezaten op de misdaden en wanbedrijven die een zoveel gewichtiger gedeelte van ons strafrecht uitmaken.

Thans is hieraan verholpen. Na hun uitgebreide studie betreffende de overtredingen hebben de auteurs thans boek II van het Strafwetboek aangevat, waarvan de 9 titels — titel 10 werd reeds behandeld in de Code de police — door hen thans zullen worden gecommenteerd in een lijvig werk dat talrijke delen zal omvatten.

Het eerste deel van deze strafrechtsencyclopedie, getiteld «Les crimes et les délits du Code pénal» is thans van de pers gekomen. Het behandelt de misdaden en delicten tegen de veiligheid van de staat.

De methode, die door de auteurs wordt gebruikt, is volledig dezelfde als diegene die door hen met zoveel geluk was toegepast op de stof van de overtredingen. Dezelfde uitgebreidheid van informatie en dezelfde grondigheid van onderzoek doen zich ook in dit boek gelden.

Dit commentaar van de eerste titel van Boek II van het Strafwetboek, titel die destijds zozeer in de rechtsleer vernalatigd is geworden, is in de laatste jaren, tengevolge van het fenomeen der repressie,

van een brandende actualiteit geworden. De artikelen, die vroeger vluchtig werden gelezen en bij dewelke meestal elk commentaar overbodig geacht werd, hebben in de laatste jaren het voorwerp uitgemaakt van talrijke geschriften en wetenschappelijke studies en de rechtspraak, die gegroeid is op dit terrein, is haast onoverzienbaar geworden. Van dit alles is thans door de auteurs in het kader van de teksten der artikelen een prachtig geordend commentaar geleverd, waarin de zo bloeiende literatuur en rechtspraak van de laatste tijd synthetisch met de klassieke leer verweven is geworden.

In hun voorwoord doen de schrijvers terecht opmerken dat men hun misschien zal voorwerpen dat dit gedeelte van hun commentaar te laat komt, daar de taak van de repressie zo goed als afgedaan kan beschouwd worden. Dit verwijt zou ongegrond zijn. Hoezeer de auteurs zich ook beijveren om de behoeften van de praktijk te dienen, toch is het hoofddoel dat ze nastreven er een heel ander. Het is klaarblijkelijk hun inzicht ons een groot en blijvend commentaar te bezorgen van ons strafrecht in zijn huidige vorm, dat ons zozeer ontbrak, sedert het uitstekend werk van Nijpels en Servais verouderde. In dit uitgebreid onderzoek vormt Titel I van het tweede boek van het Strafwetboek een zeer belangrijk gedeelte waarvan de studie door de auteurs in de breedste zin is opgevat geworden en op de gelukkigste wijze is geslaagd.

Niets van de moderne criminologische onderzoekingen is de auteurs onbekend, doch zoals zij het uitdrukkelijk verklaren bestaat hun doel er in de allereerste plaats in de feitelijke gebeurtenissen te betrekken binnen de sfeer van een klaar toegelichte tekst. In dit klassieke beginsel van de legaliteit der betichtingen en der straffen zien zij de meest zekere waarborg tegen de willekeur en menen zij op de beste wijze het groot beginsel der vrijheid te dienen.

Wie het boek naslaat zal steeds bij elk artikel, waarin hij belangstelt, alle mogelijke inlichtingen vinden die de praktische toepassing kunnen toelichten met al de bijkomende vragen die zich in de praktijk kunnen stellen, doch hij zal steeds meer vinden; hij zal steeds de laatste stand van de rechtspraak kennen, hij zal op elke bladzijde een overvloed van verwijzingen vermeld vinden naar alle publicaties die op de stof betrekking hebben, doch hij zal vooral steeds in de tekst van het commentaar een brede opvatting ontdekken betreffende de doeleinden van het strafrecht en een gelukkige samensmelting van rationele overwegingen met de gegevens der praktijk.

Naar de omvang van het thans verschenen stuk te oordelen, zal het volledig commentaar van ons Strafwetboek nog menigvuldige boekdelen vereisen.

Wij wensen van harte de schrijvers de moed en de tijd om deze reusachtige onderneming tot een goed einde te brengen, daar het commentaar dat ze ons betreffende ons strafrecht in zijn geheel zullen bezorgen voor heel de Belgische rechtswereld van onschatbare waarde zal zijn en er weinig strafrechtelijke commentaren met hun werk zullen kunnen vergeleken worden.

René Victor.

J. L. BRIERLY : The Law of Nations, An Introduction to the International Law of Peace. — 4e uitg., Oxford, Clarendon Press, 1949.

De auteur van dit werk is een bekend specialist, die reeds heel wat publicaties over het volkenrecht heeft verschaft.

Het feit, dat dit boek van prof. Brierly zijn vierde

uitgave mocht beleven wijst trouwens ook op de verspreiding, die zijn werk mag genieten.

Wij willen echter niet alle populariteit aan de naam van de auteur of aan zijn wetenschappelijke hoedanigheden alleen toeschrijven. Het boek bevat uiteraard een element, dat het geschikt maakt voor een grote verspreiding. Het is geen studie, waarbij een bepaald probleem van het volkenrecht op zeer grondige wijze wordt aangevat. Het heeft niet tot doel een of meerdere van de vele, nog bestaande lacunes aan te vullen. Het is niet de soort lectuur, waar alleen de specialist naar zal grijpen en daaraan is wellicht ook een gedeelte van het succes van de publicatie te wijten.

Prof. Brierly schreef zelf in zijn inleiding, dat hij geen standaardwerk heeft willen voortbrengen. Het was eerder zijn bedoeling een degelijke inleiding te schrijven voor de studie van het volkenrecht. Iets, dat aan de leek een idee kon verschaffen over de verschillende beginselen en problemen, die in het internationaal publiek recht worden gesteld. Tevens wenste hij zo dicht mogelijk de algemene waarheid in het licht te stellen en aan de beginnening te tonen, dat het volkenrecht geen waardeloos rechtssysteem is en tevens geen instelling, waarover veel illusies mogen gekoesterd worden. Het is voor hem een menselijke instelling, die naast andere factoren, een gezonder internationaal leven kan verwezenlijken.

De auteur schetst aldus zeer kort de ontwikkeling van het volkenrecht. Hij wijst op de grote invloed van Gentili, de Groot, Bijnkershoeck en Vattel.

Vervolgens geeft hij een klassieke beschrijving van het begrip der volkerengemeenschap. Hij wijst op de noodzakelijkheid van het internationaal leven voor de staat zelf en wijdt dan een zeer belangrijk deel aan de manier, waarop het volkenrecht zich kan ontwikkelen. Ook deze uiteenzetting is opgevat naar de wijze, waarop dit geschiedt in de meeste handboeken. Hij geeft een kort overzicht van de verdragen, die onder de toepassing staan van het pacta sunt servanda. Vervolgens komt hij tot de bespreking van de rechtsgewoonten, die door hun waarde als juridische precedenten, op hun beurt toelaten de normen van het volkenrecht te formuleren. Daarna bespreekt hij in het kort de nochtans zeer grote strijdvrage van de 3^e van art. 38 van het statuut van het Internationale Hof. Hij beperkt zich echter tot de praktische oplossingen, die door vrijwel alle theoretici worden aangenomen. De 3^e bevat de bepaling, dat ook de algemene beginselen van het recht als bron van volkenrecht zullen gelden en de auteur geeft als voorbeelden: het principe van « res judicata », de goede trouw, enz. Hij schrijft alleen maar in een pennetrek zijn eigen idealistische mening, die indruist tegen de positivistische stellingen. Tenslotte duidt hij ook de doctrine aan als hulpmiddel.

Wij krijgen ook nog een beschrijving van de voornaamste verdragen van de negentiende en twintigste eeuw. Begrijpelijkerwijze krijgt de O.V.V. een groter aantal bladzijden toegewezen, dan de vroegere instellingen.

De verschillende soorten toestanden, waarin de staten kunnen verkeren tegenover het volkenrecht worden ook behandeld, evenals de vraagstukken, die zich stellen aangaande de territoriale veranderingen en de jurisdictionele rechten over de territoriale wateren, de havens, de schepen, de politierechten ter zee, enz.

Tenslotte geeft hij nog een overzicht van de internationale scheidsrecht en de middelen van zelfberechtiging als represailles.

Deze uitgave is volkomen aangepast aan het

belangrijk materiaal, dat zich na de tweede wereldoorlog voordoet. Deze hoedanigheid wordt echter nog aangevuld door een degelijke beknoptheid in de uiteenzetting. Het werk is daarenboven zeer vlot geschreven en wij willen er gerust aan toevoegen, dat het zelfs essayistische kwaliteiten bezit. Het heeft de waarde van een aangename synthese, die uitstekend is als inleidende studie voor studenten of voor hem, die met het volkenrecht vertrouwd wenst te geraken.

E. R. C. Van Bogaert.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad van 13 Mei 1950.

Jhr. Mr. C. M. O. Van Nispen tot Sevenaer, Al te humanitair oorlogsrecht. — Prof. Mr. J. Offerhaus, Mr. E. H. Van Baumhauer en Mr. E. Brongersma, Jaarvergadering Vereniging voor administratief recht. — Mr. O. Leyendekkers, De positie van de betwiste schuldeiser in het faillissement. — Mr. P. Stoffels, Naam en persoon in het strafproces. — Mr. J. H. Willems, Het fossiele ius de non evocando.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, 13 Mei 1950.

Mr. P. F. Kühler, De compte-joint als rechtsbetrekkende. — J. N. Bergkamp, De waardering van achterstallige dividenden op certificaten van Amerikaanse aandelen voor de heffingen ineens m.o. Prof. Dr. P. J. A. Adriani. — Prof. Mr. G. de Grooth, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissen 1949.

Journal des Tribunaux, 14 Mei 1950, nr. 3852.

J. Van de Velde-Winant: Les énigmes de l'art. 214 j. du Code civil.

Revue pratique du Notariat Belge, April 1950, 2327ste aflevering.

Fernand Deckers, Résiliation de bail à ferme. — Droit de succession. — Législation. — Revue de la jurisprudence belge.

Revue de Droit Pénal et de Criminologie, nr. 7, April 1950.

J. Simon, Un cas intéressant de délit manqué. — J. Vanderveeren, Le Délit par omission. — Th. Collignon, Défense sociale et lettres anonymes. — Jurisprudence.

Recueil Dalloz, de Doctrine, de Jurisprudence et de Législation, 17e cahier, 4 Mei 1950.

M. M. Mignon, L'unification des compétences juridictionnelles en matière de dommages causés par les travaux publics. — Jurisprudence.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad